

3.2.3 Téma č. 3 (Formulace a analýza problému, který nás štve) – 2 hodiny

1. hodina – Celá třída řeší jeden problém – maturitní ples

Čas: 45 min

Metody

Diskuse, skupinová práce

Pomůcky

Tabule nebo flipchart pro zápis výstupů z diskuse, psací pomůcky a papíry pro žáky

Cíl: Cílem je vyzkoušet si metody, jak řešit určitý společný problém a navrhnout způsoby řešení. Aktivita vede žáky k tomu, aby si uvědomili, že sami mohou problémy, věci, které jim vadí, řešit. Zároveň je cílem aktivity pomoci žákům najít kompromis mezi různými návrhy na řešení problémů.

Průběh

Celá třída řeší jeden problém – maturitní ples

Výběr problému, který bude řešit celá třída, provede nebo předpřipraví učitel. Může se jednat o jeden z problémů, které byly zmiňovány v úvodní hodině do projektového dne. Důležité je, aby se jednalo o problém, který většinu žáků zajímá. V rámci ověřování výukového programu se osvědčilo řešit problém organizace maturitního plesu.

„Brainstorming“ – žáci sedí v kruhu a střídavě nahlas říkají, co všechno je napadá k tématu problému. „Co vás napadne, když se řekne maturitní ples?“ Učitel může, ale nemusí zapisovat výroky na tabuli nebo flipchart (při ověřování nebyly výroky zapisovány). Pokud žáci příliš nemluví, může učitel klást doplňující otázky (Jaké maturitní plesy jste zažili? Co se vám na nich líbilo?).

Pak si každý žák sám za sebe napíše 3 přání a 3 obavy, které se vztahují k tématu problému.

Pak ve dvojicích, které si sami žáci vyberou, zformulují 3 společná přání nebo 3 společné obavy.

Poté se spojí do skupiny ti, kteří pracovali s přáním, a ti, kteří pracovali s obavami. První skupina vybere 3 klíčová přání, na kterých se shodne celá skupina, druhá skupina vybere 3 obavy, které jim přijdou nejzávažnější. Mezitím si učitel předepíše na flipchart strukturu formuláře viz níže.

Reflexe:

- Učitel se skupinami promluví o tom, jaké to má výhody, když se domlouvá větší skupina, a jaké to má nevýhody (výhodou je množství nápadů, nevýhodou, že nemusejí zazníť slabší hlasy).
- Učitel na flipchart zapíše do připraveného formuláře k bodu „Očekáváníí:“ výstupy skupiny, která se domluvila na 3 přáních, a výstupy skupiny, která sepisovala obavy.

Struktura formuláře:

- *Téma: Maturitní ples*
- *Cíl: „Uspořádat maturitní ples, který ...“*
- *Struktura problému:*
 - *Koho se problém (ples) týká?*

- *Jaký je ideální stav pro vyřešení problému? – program plesu*
- *Co je třeba udělat k vyřešení problému? (konkrétní postup, pomůcky, aktivity)*
- *Přání:*
- *Obavy:*
- *Zdroje:*
- *Harmonogram (Jak dosáhnout cíle?): Kdo? Co? a Dokdy?*

Jako další bod celá třída diskutuje o **struktuře problému**:

- Jak by měl vypadat výsledný stav po vyřešení problému – podrobný, konkrétní popis výsledného stavu (jak by měl vypadat maturitní ples, co by tam mělo být, program maturitního plesu, náležitosti maturitního plesu).
- Kdo jsou hlavní aktéři, kterých se téma / problém týká? (účastníci maturitního plesu). Pokud si rozebereme problém, můžeme pak lépe nadefinovat aktivity, které jsou potřeba k jeho vyřešení (dosažení výsledného stavu, cíle).
- Jaké pomůcky, věci budeme potřebovat?
- Jaký prostor budeme potřebovat? (počet lidí, který by měl prostor umožňovat).

Nechte žáky vyčerpat všechny možné odpovědi. Vše jmenované učitel zapisuje na flipchart dle struktury formuláře. Diskuse může přesáhnout do druhé hodiny, kde s žáky učitel probere cíl plesu, činnosti nutné k zařízení plesu a harmonogram.

2. hodina – Stanovení cíle a harmonogramu maturitního plesu

Čas: 45 min

Metody

Diskuse

Pomůcky

Tabule nebo flipchart pro zápis výstupů z diskuse, psací pomůcky a papíry pro žáky, shrnutí metod pro řešení problémů pro žáky (příloha č. 4.2.2.3)

Cíl: Cílem je vyzkoušet si metody, jak řešit určitý společný problém a navrhnout způsoby řešení. Aktivita vede žáky k tomu, aby si uvědomili, že sami mohou problémy, věci, které jim vadí, řešit. Zároveň je cílem aktivity pomoci žákům najít kompromis mezi různými návrhy na řešení problémů.

Průběh

Dalším důležitým bodem je stanovit si cíl – Co bychom si přáli, aby bylo výsledkem? – konkrétní cíl naformulovaný v jedné větě, ověřitelný, měřitelný, cíl, na kterém se třída shodne, realizovatelný a termínovaný. Když se v procesu řešení problému někde zasekneme nebo se rozhodujeme mezi variantami, můžeme se k cíli vrátit. Cíl zatím učitel nezapisuje, jen o něm nechá žáky přemýšlet a pokračuje sestavením harmonogramu.

Jednotlivé **kroky k dosažení cíle a harmonogram** zapisuje učitel na další flipchart. Když máme popsanou strukturu problému, připravíme si čistý flipchart, ten popsaný umístíme na viditelné místo a

stanovíme s žáky za 1) jednotlivé kroky, které je nutné podniknout k dosažení cíle: Jaké činnosti mají před konáním maturitního plesu proběhnout? Co je třeba zařídit? (je potřeba stanovit si termín maturitního plesu, nacvičit předtančení, udělat pozvánky, vytvořit půlnoční noviny apod.). Za 2) stanovíme s žáky priority, co je třeba udělat nejdříve, a stanovíme si harmonogram aktivit k zařizování maturitního plesu – zamluvení místa, zamluvení kapely, stanovení rozpočtu. Při rozhodování o variantách pomáhá stanovit si pro a proti a pomoci jich se rozhodovat, následně je důležité ctít dohodu. Výsledné úkoly si pak žáci mohou rozdělit mezi sebou. Při stanovování postupu řešení problému je také potřeba ověřit si, jaké jsou naše zdroje k řešení problémů – lidé, peníze.

Reflexe: Pojmenujte s žáky metody použité k řešení problému. Žáci by měli jmenovat: moderovaná diskuse, všichni měli prostor se vyjádřit, diskuse v kruhu, pro řešení problému byl nastaven určitý čas, strukturování problému (sběr informací o problému, nahlížení na problému z více úhlů) a zápis výstupů z diskuse.

Na závěr aktivity proběhne zhodnocení celého projektového dne – Co vás překvapilo? Co jste získali? Co jste se naučili nového? Využijete něco z projektového dne do budoucna?

Metodické doporučení pro práci s žáky s ADHD

U žáků s ADHD, jejichž soustředění a výdrž při sezení na místě a diskutování budou dost pravděpodobně poměrně omezené, je vhodné proložit debatu aktivitami s možností pohybu a výraznějšími změnami stylu práce. Např. stanovení priorit toho, co je třeba udělat nejdříve pro zařizování maturitního plesu pomocí bodování – každý žák dostane 3 body (samolepky) a umístí je na 3 aktivity, které jsou dle něj nyní nejdůležitější zařídit.

